

**Інформаційні ресурси, технології та інновації,
управління діяльністю наукової бібліотеки як об'єкти досліджень
Інституту бібліотекознавства у 2000-х роках.**

**Олена Григоревська,
доктор наук із соціальних комунікацій, с.н.с.,
професор кафедри інформаційних комунікацій КСУБГ**

До 100-річчя заснування Інституту бібліотекознавства, Київ, 5 грудня 2025 р.

Розвиток моделі наукової бібліотеки

- Розвитку моделі бібліотеки як універсального науково-інформаційного комплексу було присвячено наукові дослідження Інституту бібліотекознавства НБУВ, які реалізовувалися від заснування структури у 1993 р.
- Активно досліджувалися питання розробки інформаційно-функціональної моделі наукової бібліотеки (1993–1995), узгодження технологічно-організаційних засад щодо багатоаспектного розвитку інформаційних ресурсів (1996–1999).
- Результатом стала розробка системно-функціональної моделі наукової бібліотеки як установи нового типу, складової системи наукової комунікації.

НДР ІБ 2000 – 2010 рр.

Технологія і організація формування і використання інформаційних ресурсів наукової бібліотеки: Звіт про НДР (заключний) / НАН України, Нац. б-ка України ім. В.І.Вернадського. – № держреєстрації 0100U006602. – К. : НБУВ, 2004.

Інформаційні технології в системі інноваційної діяльності бібліотеки: заключ. звіт про НДР / НАН України, Нац. б-ка України ім. В.І.Вернадського. – № держреєстрації 0105U000488. – К., 2007.

Управління бібліотечно-інформаційною діяльністю наукової бібліотеки: заключ. звіт / НАН України, Нац. б-ка України ім. В.І.Вернадського. – № держреєстрації 010 8U00074. – К., 2010.

- Новим етапом у розвитку наряду стало дослідження **«Інформаційні технології в системі інноваційної діяльності наукової бібліотеки»** (2005–2007), яке виконувалося фахівцями Інституту бібліотекознавства та новоствореного у 2006 р. Центру формування бібліотечно-інформаційних ресурсів. Окрім науково-прикладних результатів це дослідження дало теоретичне підґрунтя для виявлення тенденцій та особливостей розвитку бібліотеки як науково-інформаційного комплексу.
- Внеском загальнодержавного значення слід вважати підготовку науково-методичного посібника з забезпечення технології машиночитаної каталогізації у бібліотеках, органах НТІ, центрах державної бібліографії та інших бібліографічних установах України.

- У захищених під час дослідження дисертаціях виконавців НДР було вирішено ряд важливих науково-прикладних та теоретичних проблем.
- **Т. М. Коваль «Еволюція структури читацького складу наукової бібліотеки (у 90-х роках ХХ ст.)» (2005)** - здійснено аналіз динаміки структурних змін складу читачів наукової бібліотеки визначеного періоду, стан і перспективи вдосконалення системи бібліотечного обслуговування у контексті сучасних соціальних перетворень.
- **О. Г. Яковенко у роботі «Організаційно-технологічні аспекти використання інформаційних ресурсів у наукових бібліотеках (1918–2004 рр.)» (2005)** - представлено перспективні напрями розвитку системи інформаційного забезпечення користувачів в умовах автоматизації бібліотечно-бібліографічних процесів, зокрема розроблено концептуальну модель автоматизованої технології документовидачі наукової бібліотеки.

- **Т. Л. Кулаковська «Бібліотечно-інформаційна система НАН України (20-ті роки ХХ ст. – початок ХХІ ст.)» (2006)** – презентовано структурно-функціональну модель бібліотеки НДУ як комплексного науково-інформаційного центру.
- **Г. І. Солоіденко «Розвиток бібліотечної термінології в Україні у другій половині ХХ століття» (2006)** – мета полягала у з'ясуванні історичних етапів та особливостей формування української бібліотечної термінології, встановленні основних тенденцій та активних процесів її розвитку у визначений період.
- **О. М. Василенко «Бібліотечна статистика в Україні (1992–2005 рр.)» (2007)** – предметом стали сучасний стан бібліотечної статистики та технологічне оновлення організації статистичного дослідження в бібліотеках України.

«Управління бібліотечно-інформаційною діяльністю наукової бібліотеки», саме над такою дослідною темою працювали фахівці Інституту бібліотекознавства НБУВ у 2008–2010 рр.

Ускладнення внутрішньої структури бібліотечно-інформаційного ресурсу, трансформація бібліотечного обслуговування, розширення спектру бібліотечно-інформаційних послуг вимагає спрямування подальших досліджень з їх кількісних характеристик на якісні, виявлення факторів, які впливають на попит, структуру читацького контингенту, читацьку поведінку та зміни в діяльності наукової бібліотеки щодо якнайповнішого задоволення інформаційних потреб користувачів.

- У роботі **О. О. Сербіна «Історія, сучасний стан та перспективи розвитку бібліотечно-бібліографічних класифікацій в Україні» (2008)** було досліджено історію створення та впровадження бібліотечно-бібліографічних класифікаційних систем в Україні та світі, визначено основні тенденції їх розвитку.
- Проблематику комплексного аналізу сучасних тенденцій обслуговування користувачів було продовжено у роботі **О. О. Ісаєнка «Розвиток інноваційних бібліотечних технологій інформаційного обслуговування в Україні (1980–2007 рр.)» (2009)**.
- Доцільність осмислення й розкриття ролі бібліотек у культурно-просвітницькій діяльності як актуального завдання бібліотекознавства в період становлення основних засад нової парадигми національно-культурного розвитку України представлено у дисертаційній роботі **Н. Б. Захарової «Культурно-просвітницька діяльність Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського: історія становлення і розвитку, трансформація змісту (1918–2008)» (2010)**.

